

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 347/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Monikou Martonovou, Vajnorská 8/A, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 53/2015 z 30. novembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Monikou Martonovou, Vajnorská 8/A, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 53/2015 z 30. novembra 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ oznámil v súlade s § 162 a nasl. zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) na základe potvrdeného reštrukturalizačného plánu dlžníka (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]) zavedenie dozornej správy nad dlžníkom. Oznámenie o zavedení dozornej správy z 3. mája 2011 bolo zverejnené v Obchodnom vestníku 89B/2011 z 10. mája 2011 s účinkami od 11. mája 2011. Na návrh veriteľa (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]) bolo uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 K 38/2014 z 13. augusta 2014 začaté konkurzné konanie na majetok dlžníka. Uznesením okresného súdu sp. zn. 8 K 38/2014 z 19. septembra 2014 bola do funkcie predbežného správcu ustanovená obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „predbežný správca“).

Sťažovateľ v právnom postavení dozorného správcu dlžníka podal okresnému súdu žiadosť o postup v súlade s § 165 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, „z ktorého možno vyvodit', že postup konkurzného súdu, ktorý bol v prípade odôvodnenej potreby zistiť majetnosť, resp. nemajetnosť Dlžníka povinný ustanoviť predbežného správcu náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov, možno považovať za právne konformný len za predpokladu, že v prípade vyhlásenia konkurzu na majetok Dlžníka sa správcom pre konkurzné konanie Dlžníka (tzv. správcom konkurznej podstaty) stane dozorný správca...“.

V Obchodnom vestníku bolo 11. novembra 2014 zverejnené uznesenie okresného súdu sp. zn. 8 K 38/2014 z 5. novembra 2014 (ďalej len „uznesenie z 5. novembra 2014“), ktorým okresný súd vyhlásil konkurz na majetok dlžníka a do funkcie správcu ustanovil predbežného správcu. Proti uzneseniu okresného súdu z 5. novembra 2014 podal sťažovateľ

odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. f) v spojení s § 221 ods. 1 písm. h) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), v ktorom žiadal, aby odvolací súd zmenil uznesenie okresného súdu z 5. novembra 2014 v časti *„jeho druhej výrokovej vety a ustanovil do funkcie správcu dozorného správcu, teda Sťažovateľa“*. Odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 5. novembra 2014 bolo Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoKR 47/2014 z 31. augusta 2015 (ďalej len „uznesenie z 31. augusta 2015“) odmietnuté z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou podľa § 19 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v spojení s § 218 ods. 1 písm. b) OSP. Proti uzneseniu krajského súdu z 31. augusta 2015 podal sťažovateľ dovolanie, podanie a prípustnosť ktorého *„odôvodnil dôvodom vyplývajúcim z ust. § 237 písm. f) O. s. p., nakoľko postupom prvostupňového súdu, ako aj postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a žiadal, aby dovolací súd zmenil uznesenie odvolacieho súdu tak, že ním zmení uznesenie súdu prvého stupňa a ustanoví ho do funkcie správcu“*. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol z dôvodu, že dovolanie je neprípustné podľa § 198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v spojení s § 243b ods. 5 a § 218 ods. 1 písm. c) OSP.

Porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ odôvodňuje prílišnou formálnosťou pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania najvyšším súdom, ako aj arbitrárnosťou napadnutého uznesenia.

Arbitrárnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu podľa sťažovateľa spočíva v tom, že dovolací súd sa *«pri skúmaní prípustnosti dovolania vôbec nevysporiadal s argumentáciou Sťažovateľa ani s judikatúrou, na ktorú Sťažovateľ v predmetnom dovolaní poukázal (ods. 14-19). V zmysle právnej vety uznesenia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 470/97 zo dňa 25. 11. 1999 „... bezdôvodné opomenutí rozhodnutí Nejvyššího soudu může mít rysy „jurisdikční libovůle“, proto může být protiústavní, pokud se obecné soudy odchýlí od ustálené rozhodovací praxe, nadto usměrněné opakovanými rozhodnutími Nejvyššího soudu ČR, aniž by dostatečným způsobem vložili důvody, pro které ustálenou rozhodovací praxí odmítají...»*.

Najvyšší súd podľa sťažovateľa prílišným formalizmom pri skúmaní prípustnosti dovolania „nenaplnil svoju ústavnú povinnosť poskytnúť Sťažovateľovi svojim rozhodnutím súdnu ochranu... a spravodlivé súdne konania..., ktorej sa domáhal v dôsledku zjavného zlyhania prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu“.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 186/08 z 9. apríla 2008, podľa ktorého je potrebné podmienky prípustnosti dovolania vykladať tak, aby bola „naplnená ústavou ustanovená povinnosť súdov poskytovať jednotlivcovi ochranu základných práv (a to v prvom rade) aj účel daného typu dovolacieho konania, a to v rámci jednotného občianskeho súdneho konania v organizácii všeobecných súdov, ktorý musí tvoriť celok prístupný účastníkom až do svojho najvyššieho článku“.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že „vzhľadom k tomu, že zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii neupravuje situáciu, keď v konkurznom konaní na majetok Dlužníka, ktorému je zavedená dozorná správa, súd ustanoví predbežného správcu na zistenie majetnosti, resp. nemajetnosti dlžníka a v prípade vyhlásenia konkurzu, či má postupovať v zmysle § 22 ods. 1 ZKR alebo § 165 ods. 2 ZKR a do funkcie správcu konkurznej podstaty ustanoviť ustanoveného predbežného správcu alebo dozorného správcu a tiež k tomu, že za súčasnej právnej úpravy nemá dozorný správca účinný právny prostriedok ochrany svojich práv v tejto zákonom nepredvídateľnej situácii, bolo podľa názoru Sťažovateľa v záujme spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov (§ 1 O. s. p.) za súčasného reflektovania zákazu denegatio iustitiae potrebné starostlivejšie preskúmanie prípustnosti dovolania. Nezabezpečenia ochrany subjektívnych práv Sťažovateľa zo strany všeobecných súdov spôsobilo to, že v súčasnosti má Sťažovateľ poslednú, krajnú možnosť ochrany svojho práva – a to inštitút ústavnej sťažnosti.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR

uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo/53/2015 zo dňa 30. 11. 2015 porušené bolo.

II. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo/53/2015 zo dňa 30. 11. 2015 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

III. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet jeho právnej zástupkyne...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ považuje uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 53/2015 z 30. novembra 2015, ktorým bolo jeho dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 31. augusta 2015 odmietnuté v súlade s § 198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v spojení s § 243b ods. 5 a § 218 ods. 1 písm. c) OSP ako neprípustné, za príliš formálne a arbitrárne, teda porušujúce jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno posudzovať spoločne.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Vychádzajúc zo svojej konštantnej judikatúry, ústavný súd v rámci predbežného prerokovania rámcovo preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu na účely posúdenia, či sťažnosť sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú.

Najvyšší súd v napadnutom uznesení s poukazom na § 198 ods. 1 druhú vetu zákona o konkurze a reštrukturalizácii dospel k názoru, že proti uzneseniu vydanému v konaní podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii nie je dovolanie, ale ani mimoriadne dovolanie prípustné. Sťažovateľ uvedený právny záver najvyššieho súdu nijako konkrétne nespochybňuje, ale napriek tomu dovolaciemu súdu vytýka, že sa vecne nezaoberal jeho dovolacími námietkami.

Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorej dovolací súd s poukazom na § 198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a § 236 ods. 1 OSP zdôrazňuje, že *„mimoriadne opravné prostriedky ako také sú v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní, ako aj v konaní o oddlžení vylúčené. Vylúčené je preto dovolanie aj mimoriadne dovolanie.*

Rovnako vykonateľnosť rozhodnutí vydaných v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní, ako aj v konaní o oddĺženie nie je možné odložiť. Vyplýva to z ust. § 197 ods. 4 ZKR. Ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku o odložení vykonateľnosti jednotlivých rozhodnutí sa z toho dôvodu nepoužije. Dovolací súd dospel k záveru, že s poukazom na ust. § 198 ods. 1 ZKR je dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave neprípustné. Preto dovolanie dozorného správcu podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, odmietol.“.

Právny názor najvyššieho súdu vyslovený v napadnutom uznesení je v zhode s jeho ustálenou judikatúrou, v ktorej opakovane uvádza, že zákon o konkurze a reštrukturalizácii neobsahuje komplexnú úpravu konkurzného procesu, a preto jeho § 196 ustanovuje primerané subsidiárne použitie Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ zákon o konkurze a reštrukturalizácii neustanovuje inak. Zásadne odlišná je však úprava mimoriadnych opravných prostriedkov, keďže § 198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ustanovuje, že dovolanie proti uzneseniu vydanému v konaní podľa citovaného zákona nie je prípustné (porovnaj napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 40/2007 z 23. apríla 2008 a sp. zn. 2 Obdo 2/2010 z 13. októbra 2010).

Keďže neprípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v konaní podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii bránila tomu, aby sa najvyšší súd vysporiadaval s dovolacími námietkami sťažovateľa vecne, je podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení najvyššieho súdu dostatočné a presvedčivé (m. m. II. ÚS 556/2015). Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. II. ÚS 213/06). Takýmto predpisom je v konkrétnych podmienkach prerokúvanej veci zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Vzhľadom na uvedené skutočnosti napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa ústavy a dohovoru. Samotná skutočnosť,

že sťažovateľ má na vec iný názor, nemôže bez ďalšieho znamenať, že k porušeniu týchto práv skutočne aj došlo.

Vychádzajúc zo všetkých dosiaľ uvedených skutočností, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti už nebol právny dôvod zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2016